

Etiopia: Det politiske partiet Balderas og forhold for medlemmer og sympatisører

- Det politiske partiet Balderas og Eskinder Nega
- Deltagelse i det planlagte valget i juni 2021
- Obstruksjon av partiets politiske virksomhet
- Reaksjoner mot partiets ledere, medlemmer og sympatisører

Det politiske partiet Balderas

Det politiske partiet Balderas for Genuine Democracy (heretter kalt Balderas) ble etablert i 2020. Partiet ledes av den kjente menneskerettighetsaktivisten Eskinder Nega.

Partiet var opprinnelig en sosial bevegelse ved navn Addis Abeba Caretaker Council (ofte også omtalt som Balderas Council), men i 2020 ble bevegelsen registrert som politisk parti (Alemu 2020). Partiets hovedsak er å beholde den føderale hovedstaden Addis Abeba som en «multi-etnisk» by, og kjempe mot «oromofiseringen» av byen (Tronvoll, e-post juni 2021).

Addis Abeba (kalt Finfinne på oromo-språket) ligger i regionalstaten Oromia, og er hovedstad i denne regionen. Samtidig er Addis Abeba hovedstad for hele den etiopiske føderasjonen. I tillegg har byen status som bystat med egen administrasjon innenfor den etiopiske føderasjonen. Dette er krevende å håndtere, både administrativt og juridisk. De siste tiårene har Addis Abeba ekspandert kraftig utover i Oromo-regionen, og mange oromoer mener at dette truer deres jordbruksområder og språklige og kulturelle identitet (Landinfo 2016, s. 9). En bestemmelse i grunnloven fra 1995 (den såkalte special interest clause) gir særskilte rettigheter til regionalstaten Oromia i Addis Abeba, for eksempel råderett over visse naturressurser. Noen tolker denne lovbestemmelsen dithen at oromo-befolkningen har et grunnlovsfestet eierskap til byen, noe som avvises av andre (etniske) grupper (Fessha 2020, s. 13). Et lovforslag fra 2017 går enda lenger i å fremme for oromoene, blant annet særskilte kulturelle og språklige rettigheter (Fessha 2020, s. 19-29).

Spørsmålet om hvorvidt oromoene skal ha særskilte rettigheter i Addis Abeba / Finfinne, og hvilke rettigheter det i tilfelle skal være snakk om, er et kontroversielt spørsmål i Etiopia (Gardner 2017), og danner bakteppet for Balderas' kamp mot det de anser som «oromofiseringen» av Addis Abeba.

Partiet er hovedsakelig representert i Addis Abeba (Tronvoll, e-post juni 2021). Selv om partiet som sådan ikke er et «etnisk» parti, domineres det av amharer (Migrationsverket 2020, s. 36).

Partiet omtales som et «en-mannsparti» organisert rundt Nega (DIS 2021, s. 15), men det skal ha en betydelig støtte og mobiliseringskraft i Addis Abeba (Borkena 2021).

Eskinder Nega

Eskinder Nega er Balderas' leder og ansikt utad. Han er en tidligere menneskerettighetsaktivist og journalist som har drevet opposisjonsvirksomhet i mange år. Han opplyser selv at han ble fengslet ni ganger for politisk opposisjonsvirksomhet under EPRDFs styre (1991-2018) (Nega 2018). I 2012 ble han dømt til 18 års fengsel for terrorvirksomhet. Han ble løslatt i 2018 (Amnesty 2019; Estifanos 2020).

Nega ble anholdt og varetektsfengslet i juli 2020 i forbindelse med opptøyene i kjølvannet av drapet på den kjente musikeren Hachalu Hundessa 29. juni 2020 (se Landinfo 2021, s. 18-19 for mer informasjon om denne hendelsen), sammen med fire andre Balderas-profiler.¹ Den etiopiske påtalemyndigheten har tiltalt Eskinder Nega for å ha oppfordret til etnisk motivert vold mot oromoer i forbindelse med opptøyene (Estifanos 2020; Tsegaye 2020). Ifølge påtalemyndigheten skal Eskinder Nega blant annet ha oppfordret innbyggerne i Addis Abeba til å forsvare seg mot såkalte qeerros. Qeerros er aktivister med oromo-opprinnelse som hadde en viktig rolle i protestbølgen i 2016-2018 som ledet til EPRDF-regimets fall, og som var en viktig aktør i opptøyene som fulgte etter drapet på Hachalu i juni 2020 (se Landinfo 2021, s. 14-15 for mer informasjon om denne gruppen). Tsegaye (2021) gir følgende oppsummering av Eskinder Nega og Balderas' rolle i opptøyene:

Attorney General Adanech Abebe's report, issued 6 July [2020], says the investigation team found evidence of the involvement of Eskinder and Balderas. Adanech alleged that a group led by Eskinder had incited the violence to exacerbate ethnic tensions in the capital. She noted his party's involvement in simmering ethnic unrest in the recent past. She said that after Hachalu's death, the Balderas group had portrayed the Qeerroo as coming against the residents. As evidence, Adanech pointed out that

¹ De fire medtiltalte er Askale Demissie, Sintayehu Chekol, Keleb Seyoum og Getnet Bekele. Alle skal være kjente profiler i Balderas. Ytterligere to personer ble etterlyst og tiltalt in absentia, men tiltalen ble etter hvert frafalt da påtalemyndigheten ikke kunne legge fram bevis mot dem i domstolen (Fasil 2020a).

Balderas had been telling Addis residents, “The Qeerroo are coming to attack you. Defend yourself”. In his newspaper, *Ethiopia*, Eskinder has often written about what he calls “extremist Qeerroo”, using rhetoric that critics say escalates tensions between the Oromo and Amhara. He has recently picked support from Amhara nationalists, and toured the region this year.

Ifølge påtalemyndigheten skal Eskinders oppfordring til angrep mot oromoer ha ført til at 14 menneskeliv gikk tapt under opptøyene, og til betydelige materielle skader (Tsegaye 2021).

Eskinder Nega og hans medtiltalte skal sterkt ha avvist anklagene som påtalemyndigheten har rettet mot dem (Tsegaye 2020), og mener at tiltalen er politisk motivert (Fasil 2020c). De tiltalte har erklært seg ikke skyldig etter tiltalen (som for øvrig har endret seg ved flere anledninger), og har protestert mot rettsprosessen, som de mener ikke er rettfærdig. Rettssaken mot Eskinder Nega og de andre fire Balderas-profilene er i gang i Addis Abeba (Federal High Court, Lideta Branch), og utfallet av saken er enda ikke kjent.

Landinfo har ikke funnet etterprøvbar og balansert informasjon om Eskinder Nega og Balderas’ rolle i opptøyene i juni og juli 2020. Den politiske situasjonen i Etiopia er svært spent og konfliktorientert, noe som reflekteres i et ubalansert, og til dels motstridende, informasjonstilfang.

Deltagelse i det planlagte valget i juni 2021

Partiet Balderas er et lovlig registrert parti, og står på listen over partier som den nasjonale valgkommisjonen har gitt tillatelse til å stille til valg (Alemu 2021).²

I mai 2021 besluttet den føderale domstolen at de fem tiltalte kan stille til valg for partiet, til tross for at de sitter fengslet. Imidlertid uttalte den nasjonale valgkommisjonen (NEBE) at de ikke kunne rette seg etter domstolens beslutning, ettersom registreringsfristen for kandidater gikk ut 9. mars 2021, og valglistene allerede var trykket opp (diplomatisk kilde a, e-post mai 2021). I juni 2021 opplyste imidlertid NEBEs representant at Balderas’ kandidater nå er registrert, og at 1,3 millioner stemmesedler er trykket opp på nytt, til en kostnad tilsvarende én million kroner (diplomatisk kilde a, e-post juni 2021).

Selv om Balderas’ kandidater formelt kan delta i valget 21. juni 2021, er det uklart hvordan kandidatene praktisk sett skal kunne gjennomføre valgkampen, all den tid de sitter fengslet. Fengsling av opposisjonspolitikere, ikke bare fra Balderas, men også fra andre partier som for eksempel Oromo Federalist Congress (OFC), gjør

² Valg på føderale og regionale regjeringsforsamlinger var opprinnelig planlagt avholdt i mai 2020, deretter utsatt til august 2020, og nå planlagt avholdt 21. juni 2021.

at enkelte anser dette som en bevisst strategi fra myndighetenes side for å svekke opposisjonen i forkant av valget (Bula 2020).

Obstruksjon av partiets politiske virksomhet

I mars 2019 skal partiet ha avlyst en demonstrasjon i Addis fordi politiet ikke hadde anledning til å være til stede, til tross for at partiet hadde informert politiet om demonstrasjonen en uke tidligere. En uke senere avlyste politiet en demonstrasjon fordi de ikke kunne garantere for sikkerheten til Eskinder Nega og demonstrantene (U.S. Department of State 2020). I juni 2019 stoppet politiet partiets pressekonferanser ved to anledninger. I oktober 2019 forbød Addis Abeba City Administration Balderas å avholde en demonstrasjon mot den demokratiske utviklingen i landet, angivelig fordi det samme dag skulle være en feiring av at statsminister Abiy hadde mottatt Nobels fredspris (Gezahegn 2019). Arrangørene av demonstrasjonen skal ha blitt midlertidig anholdt (U.S. Department of State 2020).

Politiet i Addis Abeba skal ha nektet Balderas å avholde en demonstrasjon i januar 2021 fordi demonstrasjonen kunne lede til «rase-basert hat og vold» (Borkena 2021). Det fremkommer ikke hvilke grupper oppfordringen til vold skal ha vært rettet mot, men i lys av partiets motstand mot særskilte rettigheter for oromoene i Addis Abeba, antar Landinfo at det her refereres til oromoer.

Reaksjoner mot ledere, medlemmer og sympatisører av Balderas

Eskinder Nega og fire andre lederskikkelser i Balderas har sittet varetektsfengslet i Addis Abeba siden juli 2020. Rettssaken mot dem pågår fortsatt per juni 2021.

I en artikkel i avisen Addis Standard fra desember 2020 (Fasil 2020b) kommer det fram at åtte støttespillere av de tiltalte Balderas-profilene skal ha blitt fjernet fra rettssalen, angivelig fordi de skal ha hatt på seg upassende klær med symboler for Adwa-seieren.³ Journalisten har ikke ytterligere informasjon om de åtte støttespillerne.

Landinfo har kontaktet to uavhengige kilder (diplomatisk kilde a, b, e-post 2021) med spørsmål om andre medlemmer eller sympatisører er etterlyst, anholdt eller fengslet med bakgrunn i sin kobling til Balderas i dag. Ingen av kildene kjente til

³ Det etiopiske keiserrikets seier over Italia i Adwa i 1896 under keiser Menelik II er et viktig symbol i etiopisk historie. Mens folkegruppene i nord (amharer og tigrayer) regner Menelik som en helt, anser oromoene ham som en koloniasator. Det er imidlertid uklart for Landinfo hvorfor rettens administrator reagerte mot Adwa-symbolet i denne sammenheng.

at dette skal være tilfelle, men tok forbehold om at det kunne være tilfeller de ikke kjente til. Landinfo har foretatt brede søk i åpne kilder, med har ikke funnet informasjon om at andre personer enn de nevnte fem skal sitte fengslet i dag.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Alemu, G. (2021, 26. februar). Ethiopia's 2021 elections: rules, actors, and mechanisms. *Ethiopia Insight*. <https://www.ethiopia-insight.com/2021/02/26/ethiopias-2021-elections-rules-actors-and-mechanisms/> [lastet ned 10. juni 2021]

Amnesty International (2019, 7. juni). *Ethiopia: Stop harassing Eskinder Nega for his opinions*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/06/ethiopia-stop-harassing-eskinder-nega-for-his-opinions/> [lastet ned 10. juni 2021]

Borkena (2021, 29. januar). Addis Ababa Police Commission prohibits Balderas demonstration. *Borkena*. Tilgjengelig fra <https://borkena.com/2021/01/29/addis-ababa-police-commission-prohibits-balderas-demonstration/> [lastet ned 3. juni 2021]

Bula, M. Y. (2020, 2. juli). Ethiopia: The killing of Hachalu Hundessa cuts deep. *Deutsche Welle*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/ethiopia-the-killing-of-hachalu-hundessa-cuts-deep/a-54024538> [lastet ned 3. juni 2021]

DIS, dvs. Danish Immigration Service (2021, mars). *Political opposition parties – recent developments*. København: DIS. Tilgjengelig via <https://www.ecoi.net/en/document/2048255.html> [lastet ned 3. juni 2021]

Estifanos, L. (2020, 20. september). Ethiopian opposition leader Eskinder Nega charged with terror plot to kill ex-Addis Ababa mayor. *Ethiopia Insight*. Tilgjengelig fra <https://www.ethiopia-insight.com/2020/09/20/ethiopian-opposition-leader-eskinder-nega-charged-with-terror-plot-to-kill-ex-addis-ababa-mayor/> [lastet ned 26. mai 2021]

- Fasil, M. (2020a, 10. september). Prosecutors file terrorism, criminal charges on Eskinder Nega et.al. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/news-update-prosecutors-file-terrorism-criminal-charges-on-eskinder-nega-et-al/> [lastet ned 3. juni 2021]
- Fasil, M. (2020b, 22. desember). Federal Court Receives Amended Charge on Eskinder Nega et.al; Police Detain Supporters from Court Premises. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://ssaddisstandard.com/news-federal-court-receives-amended-charge-on-eskinder-nega-et-al-police-detain-supporters-from-court-premises/> [lastet ned 3. juni 2021]
- Fasil, M. (2020c, 26. desember). Defendants in Eskinder Nega file enter not guilty plea, court schedules witness hearing for April. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/news-defendants-in-eskinder-nega-file-enter-not-guilty-plea-court-schedules-witness-hearing-for-april/> [lastet ned 10. juni 2021]
- Fessha, Y. T. (2020). Intergovernmental cooperation, divided societies, and capital cities: The case of the Ethiopian capital. *World Comparative Law* 53(1), 12-29. Tilgjengelig fra <https://www.nomos-elibrary.de/10.5771/0506-7286-2020-1-12/intergovernmental-cooperation-divided-societies-and-capital-cities-the-case-of-the-ethiopian-capital-volume-53-2020-issue-1> [lastet ned 14. juni 2021]
- Gardner, T. (2017, 6. juli). Ethiopians are having a tense debate over who really owns Addis Ababa. *Quartz*. Tilgjengelig fra <https://qz.com/africa/1022806/ethiopias-oromos-are-asserting-their-rights-for-addis-ababa-or-finfinne/> [lastet ned 1. juni 2021]
- Gezahegn, H. (2019, 12. oktober). Addis Abeba sees another round of arbitrary arrest. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/analysis-addis-abeba-sees-another-round-of-arbitrary-arrest/> [lastet ned 3. juni 2021]
- Migrationsverket (2020, 14. mai). *Etiopien – Säkerhetsläget, politisk utveckling och utsatta grupper*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=44315> [lastet ned 3. juni 2021]
- Landinfo (2021, 6. januar). *Etiopia – Politisk utvikling og menneskerettighetssituasjon 2019-2020, med fokus på Oromia-regionen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/01/Etiopia-temanotat-Politisk-utvikling-og-menneskerettighetssituasjon-i-2019-2020-med-fokus-pa-Oromia-regionen-AMNK-06012021.pdf> [lastet ned 31. mai 2021]
- Landinfo (2016, 19. september). *Etiopia – Demonstrasjoner og protester blant oromobefolkningen fra april 2014 til mai 2016*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Etiopia-Demonstrasjoner-og-protester-blant-orumobefolkningen-fra-april-2014-til-mai-2016.pdf> [lastet ned 3. juni 2021]
- Nega, E. (2018, 1. august). I've Spent a Fifth of my Life in Prison Just Doing the Work of a Journalist. *Time Magazine*. Tilgjengelig fra <https://time.com/5355083/ethiopia-free-speech/> [lastet ned 10. juni 2021]
- Tsegaye, Y. (2020, 5. august). Aftershocks of an assassination. *Ethiopia Insight*. Tilgjengelig fra <https://www.ethiopia-insight.com/2020/08/05/aftershocks-of-an-assassination/> [lastet ned 10. juni 2021]
- U.S. Department of State (2020, 11. mars). *2019 Country Reports on Human Rights Practices: Ethiopia*. Washington DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ethiopia/> [lastet ned 3. juni 2021]

Muntlige kilder

Diplomatisk kilde a. E-post til Landinfo 27. mai 2021 og 8. juni 2021.

Diplomatisk kilde b. E-post til Landinfo 2. juni 2021.

Tronvoll, Kjetil, professor. E-post til Landinfo 1. juni 2021.

© Landinfo 2021

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.